

ענף הבקר בשלוחות בתשט"ו

ההזנה למעשה	יחידות מזון	% ככלל ההזנה
1360 טון מספוא ירוק	125670	36.1
56 טון תחמיץ	6330	2.0
128 טון שחת	39890	11.6
מרעה	21760	6.3
157 טון מזון מרוכז	153000	44.0
סה"כ	346950	100

לפי טבלה זו אפשר לראות שהאבסנו כ־10% יותר מכפי שהיינו צריכים. דבר זה הכרחי הוא עקב התנובה הגבוהה. להלן אפרט קצת את הרכב המספוא ונשווה אותו לזה של אשתקד.

מספוא ירוק: הכמות הכללית של הירק עלי-תה מ־907 טון אשתקד ל־1360 טון השנה. דבר זה אפשר לציין כהישג רציני. עליה גדולה בכמות הסלק הביאה לנו ברכה רבה. להבא עלינו לש-תול את הסלק בשתי עונות ואז יקטן הפחת בהרבה ונוכל להאריך את תקופת ההאבסה בו. לעומת זה פחת היבול מן המרעה: מ־37260 יחידות מזון ירדנו ל־21760 י"מ. יש לציין שהמרעה סבל כל הזמן מחוסר מים. כתוצאה מכך הח-ליטה ועדת המשק לחסל את המרעה הקיים ויש לקוות שבזמן הקרוב יגש לתכנון מחודש של המרעה עם אספקת מים מסודרת. עם ביצוע מפעל המים יוקל ייצור המספוא באופן כללי.

עקב כשלוננו בקציר השחת וייבושו בשנת תשי"ד, נשאר לנו לשנת תשט"ו מלאי מספוא קטן מאד. השנה פגעה בנו הבצורת ולכן הוכרחנו להקטין את מנת השחת. החלטת ועדת המשק לקצור אספסת לשחת לאיזון המנה, הביאה לנו כבר בחודש אוגוסט ברכה רבה והדבר מורגש יפה בתנובת החלב באותו חודש, אשר עולה על כל המשוער.

שיכון: כעת, עם התחלת עונת ההמלטות, הננו נתונים במצב קשה בשיכון. אבל יש לקוות שבעזרת עובדי המסגריה נוכל בקרוב להכניס בהמות לדייר העגלות החדש.

עבודה: גם בשטח זה חלה התקדמות ניכרת. החסכון היה בעיקר עקב התרבות מספר הפרות.

ברצוני למסור גם השנה דו"ח על הנעשה אצלנו בענף הבקר. גם השנה גדל העדר ויחד אתו גדלו הצרכים במספוא ובשיכון.

הרכב העדר בממוצע שנתי

פרות	59.5
מבכירות ועגלות	55.3
פר	1
עגל	0.5

השנה נולדו 36 עגלות ו־32 עגלים; השארנו 30 עגלות לגידול, הוצאנו 12 פרות ומבכירה אחת, רובן מסיבות בירור. מבכירה אחת גאלצנו לשחוט בזמן ההמלטה משום שהורבעה בגיל צעיר מדי. בשנה זו מתו 2 עגלות מהחיסון בתלריה.

30 העגלות שהשארנו השנה לגידול, מוצאן מצד האב הוא: 10 בנות „שמשון“, 10 בנות „דנדי“, 5 בנות „ירדני“ (פר מעורב) ו־5 העגלות הנותרות הן מ־5 פרים שונים. יוצא שנולדו השנה 17 עגלות מפרים נבחרים.

מצב הבריאות. גם השנה לא היו מחלות רציניות. חוץ משני ניתוחים; מקרה של ניתוח קיסרי, ופרה זאת מכרנו כעבור מספר חדשים עקב אי-התעברות. הניתוח השני נעשה להרחקת גוף זר. פרה זו היתה במצב רע מאד ואף-על-פי-כן הצליח הניתוח; היא התעברה, אמנם באיחור והגיבה עד כה למעלה מ־6000 ק"ג חלב ב־360 יום. יש לציין שפרה זו חלתה חודש אחרי ההמלטה ואז היא ירדה מתנובה של 28 ק"ג ל־7 ק"ג.

ההתעברות. גם השנה המשכנו בהורעה ובמק-רים יוצאים מן הכלל נעזרנו בהרבעות הפר שלנו, כבשנים קודמות. מספר ההורעות להת-עברות עלה במקצת לעומת אשתקד. בחודש אחד היה מצב ההתעברות בכי רע וכתוצאה מכך עלה מספר ההורעות להתעברות. אין לעליה זו חשיבות לגבי ההמלטות בעונה הקרובה. חלר-קת ההמלטות בעונה הקרובה היא כמעט כמו בשנה הזאת. ההתעברות בתשי"ד — 51.2% וגם השנה ההתעברות נעה סביב 50%.

השתדלנו במשך השנה הזאת לחלוב רק ברפת אחת. והיינו מעבירים פרות יבשות לרפת השניה. העליה בהספק העבודה מתשי"ג עד תשט"ו

מספר הפרות הממוצע	י"ע לפרה	ליטר חלב לי"ע
תשי"ג	47	20.2
תשי"ד	51.2	21.1
תשט"ו	59.5	19.2
		288

לפי טבלה זו יוצא שע"י הנהגת שכלולים נוספים אפשר להעלות את הספק העבודה מדי שנה בשנה.

לסיכום. גם השנה היתה התקדמות בכל השטח חים בענף הבקר. לקראת השנה הבאה עלינו

לדאוג לחידוש המרעה בתנאים יותר טובים ול- איזון מנת המספוא הירוק גם בחדשים, שבהם היו קשיים עד עתה. כן נצטרך, עם ביצוע מפעל המים להגדיל את שטחי האספסת, על מנת לאפשר אספקה סדירה מגידול זה. בחורף הבא תורבענה למעלה מ-30 עגלות ונקווה שעד ש- גלות אלו תמלטנה (בסתיו הבא) תיגמר בניית בית החליבה; דבר זה יאפשר לנו לטפל בעדר מוגדל מבלי להגדיל בהרבה את חבר העובדים. הננו תקוה כי כל החברים אשר שיתפו עמנו פעולה בעבר, יעשו זאת גם בעתיד ויסייעו להתפתחותו של ענף הבקר במשקיננו. משה כץ

הרפת במשמר הנגב

התנובה

בשנת תשט"ו הניבה הרפת 290.500 ק"ג חלב והתנובה הממוצעת לפרה ולשנה עלתה עד ל-5.600 ק"ג. רובו של החלב — 64% — נשלח לתנובה, והשאר נצרך במשק. במשך שנה זו הוצאנו לשוק הבשר פרות פסולות ועגלים במחיר של 15.000 לירות.

תנובת החלב הממוצעת, אליה הגענו השנה, עלתה ב-400 ק"ג על זו שנקבעה בתכנית בראשית השנה. העדר שלנו נמצא בקו העליה מאז הוא יצא מסכנת חיסול מוחלט מחמת "המחלה הבלתי מוגדרת" (היפרקירטוסיס). כידוע, עדרנו נפגע במחלה זו בצורה הקשה ביותר וסוף סוף הצלחנו להיפטר ממנה. מספרים אחדים על התפתחות התנובה הממוצעת בשנים האחרונות ידגימו יפה את מצב הדברים.

בשנים תשי" ותשי"א המחלה היתה בכל תוקפה ואין להביא תנובות משנים אלה.

עמדו בממוצע	התנובה הממוצעת	בתשי"ב	בתשי"ג	בתשי"ד	בתשט"ו
35 פרות	3850 ק"ג				
" 51	4421 "				
" 49	5115 "				
" 51	5600 "				

הרכב העדר

לסוף שנת תשט"ו היו בעדרנו: 59 פרות, 17 עגלות עד הגיל של 6 חדשים, 14 עגלות עד

גיל שנה, 14 — בגיל שלמעלה משנה, 14 עגלות הרות, פר אחד, עגל-פר אחד, ו-50 עגלים במרבץ. מוצאו של עדר הפרות הוא: 15 פרות מייבוא ארצות הברית, 21 פרה נקנו במצב ירוד במושבי העולים, והשאר מהגידול שלנו: 3 — בהמלטה רביעית, 6 — בהמלטה שניה ו-14 לאחר המלטה ראשונה. בס"ה מונה עדרנו 170 ראש בקר. ההזנה

רובו של המספוא קבלנו משרות הבעל. ייצור המספוא בשדות השלחין טרם נכנס למצב מתוקן וקבוע, כיוון שלא נמצא עד עתה חבר עובדים קבוע ומתמיד בענף זה.

האספקה לעדר נצטרפה השנה כדלקמן: 40.8% מזון מרוכז ו-59.2% מספוא גס. המזון המרוכז היה מורכב (בחשבון שנתי ממוצע) מסוגים אלה: 22% כוסבות, 26% סובין, 6% חרובים, 46% שעורה גרוסה. כמות המלח שהיינו מוסיפים לתערובת נעה בגבולות 2%.

המספוא הגס-היבש, הירוק והעסיסי, צורף ממינים אלה:

שחת — כדי 40% ממספוא הגס	
חצירים ירוקים — 29% "	"
מרעה — 18% "	"
תחמיץ — 13% "	"

נביא כאן אילו פרטים על ייצור המספוא במשקנו.